

Denna ansökan riktas till:

Kultur- och fritidsnämnden / Arvet för utvecklande av kulturtjänsterna

Sökande: Östra Nylands Ungdomsförbund r.f. (ÖNUF)

Ändamål: Lurens nya vridläktare

Ansökt belopp: 50 000 €

Projektplan – Lurens Vridläktare 2.0

”En helt ny åskådarupplevelse på en friluftsläktare”

Sammanfattning:

Östra Nylands Ungdomsförbund ämnar på Lurens område i Lovisa bygga en helt ny, takförsedd vridläktare för den egna sommarteaterverksamheten likväl som för möjligheten till nya evenemang och samarbeten med andra aktörer. Den nya vridläktaren kommer att skapa en helt ny evenemangsplats för sommarhalvåret i Lovisa som på ett hållbart och långvarigt sätt gagnar kulturlivet i området.

Den gamla läktaren kommer att rivas hösten 2025, bygget ske under vinter och vår och den nya läktaren invigas sommaren 2026. ÖNUF vill med projektet stöda bevarandet av en rik och mycket älskad kulturmiljö samtidigt som vi skapar nya verksamhetsformer och därigenom stärker regionens tillväxt och välfärd för många år framöver. Investeringen stärker den lokala identiteten, utvecklar den egna föreningens verksamhet likväl som den erbjuder nya möjligheter till andra lokala aktörer och skapar på det stora hela bättre förutsättningar för kultur- och evenemangsutbudet i hela Östnyland.

Bakgrund och utvecklingsbehov:

Östra Nylands Ungdomsförbund är en sammanslutning bildad av i Östra Nyland fungerande svenska ungdomsföreningar. Vi har i dagsläget 26 medlemsföreningar. Förbundets hemort är Lovisa och vårt verksamhetsområde inkluderar Lovisa stad och Lapträsk, Mörskom och Pyttis kommuner. Förbundet grundades år 1932 och vi är en allmännyttig förening vars syfte är att gynna och främja ungdomsrörelsens utveckling i Östra Nyland. Vårt flaggskepp och största verksamhet idag är Lurens sommarteater som förbundet drivit sedan 1958.

Den första vridläktaren på Lurens invigdes 1966 och har förnyats en gång efter det, år 1982. Då byttes det mesta av trämaterial ut och formen ändrades något, men grunden och driftsystemet lämnades oförändrat. Lurens nuvarande vridläktare är således över 40 år och under denna tid har den använts av i medeltal omkring 8000 personer per år. Totalt har över 300 000 personer suttit som publik på dess bänkar. Trots underhåll under årens lopp är läktarens livslängd nu slut och behöver förnyas för att Lurens även i fortsättningen ska kunna erbjuda sommarteater för många år framöver.

Den viktigaste aspekten i förnyandet av läktaren är att den fortsättningsvis kommer att vara just en vridläktare. Det är med en sådan som teaterverksamheten på Lurens skapat sig ett namn och vridfunktionen är samtidigt vårt främsta kännetecken. Då läktaren oavsett måste förnyas har vi i planeringsskedet bestämt oss för att inte bara ”byta ut” vissa delar utan i stället helt och hållet riva den nuvarande läktaren och bygga en ny konstruktion från grunden med längre hållbarhet, bättre

bekvämlighet och nya möjligheter. Möjligheter inte bara för den existerande verksamheten utan även för helt nya evenemang och aktörer.

Med hjälp av respons från teaterpubliken under flera år vet vi att kraven på faciliteterna hela tiden ökar, däribland läktarens bekvämlighet och väderkänslighet. I planeringskedet har vi därmed kunnat konstatera att kriterierna för den nya läktaren är följande:

- Skydd mot vind och regn
- Bekväma sittplatser, bekvämt att komma till sin plats
- God tillgänglighet för funktionsnedsatta
- Mjukare start och stopp, tystare och jämnare gång
- Lätt att underhålla/städa
- Jämn ljudbild och sebarhet över hela läktaren
- Möjlighet till nya innovativa audiovisuella upplevelser
- Möjlighet att köra tekniken helt trådlöst från olika positioner
- Enkel ibruktagning, möjlig att använda även under vinterhalvåret
- Förvaringsutrymmen under läktaren

Det kunde även konstateras att många av de nämnda kriterierna uppfylls då läktaren förses med ett tak. Ett tak skyddar mot väder och vind, förlänger brukssäsongen, gör underhållet lättare samt möjliggör många nya ljudtekniska och audiovisuella upplevelser för publiken. En till lösning är att sittplatserna består av individuella klaffstolar, som både har bättre hållbarhet och tillgänglighet än nuvarande bänkar. Tillgängligheten ska även förbättras på den nya läktaren, med bl.a. möjlighet till fler rullstolsplatser, ledstänger i trapporna och hörslinga lämpligt utplacerad.

Plan för genomförande och tidtabell

En arbetsgrupp bestående av tidigare och nuvarande föreningsaktiva tillsattes i slutet av 2021 för att påbörja planeringen av den nya läktaren. För ytterligare expertis anlätades dessutom en byggnadsingenjör (Mika Carling, Rakennussuunnittelu Carling Oy) och en arkitekt (Markus Wikar, Geometria Architecture Oy) för att hjälpa oss driva projektet vidare. År 2024 erhöll vi finansiering från Undervisnings- och kulturministeriet i form av riksdagens ”julklappspengar” och har tack vare dessa pengar haft möjlighet att bekosta ritningar och tillhandahålla de planer som krävs.

Planen är att rivningen av den gamla läktaren i sin helhet kommer att utföras med talkokrafter. Planeringsarbete, ritningar och själva byggarbetet för den nya läktaren utförs dock av professionella utövare inom respektive bransch och samtliga av dessa tjänster köps in från utomstående företag. Vår största samarbetspart i projektet är företaget Kaaritaivutus Kumpula som både planerar och bygger läktarens stålkonstruktion inklusive takram. Ritningarna för den konstruktionen har skapats av diplomingenjör Kaj Avellan (underleverantör till Kaaritaivutus Kumpula Oy).

Viktigt för ÖNUF är även att kunna samarbeta med så många lokala företag som bara är möjligt i de olika byggmomenten och när vi har chans så kommer vi att prioritera lokala företag.

Tidtabellen för projektet är följande:

SLUTLIG PLANERING OCH EXTERN FINANSIERING, januari – juni 2025

INSAMLING (egen finansiering), juni – juli 2025

- Vi samlar in egna medel bl.a. i form av en samlingskonsert, understödsbiljetter till sommarteatern, försäljning av Lurens-produkter och försäljning av stolar på nya läktaren.
- Sponsorpengar tas även emot här och under hela byggperioden vid behov.

RIVA GAMLA LÄKTAREN, augusti – september 2025

- Efter sommarens spelperiod rivs gamla läktaren på talko, detta tar uppskattningsvis 5–7 veckor.
- Samtidigt som gamla grunden rivs behöver marken grävas upp ytterligare för att göra rum åt den nya, större och djupare grunden.
- Markarbete utförs även för förbättring och utfyllnad av det nya scenområdet.

BYGGA GRUNDEN, september – oktober 2025

BYGGA OCH MONTERA STÅLKONSTRUKTION, november 2025 – mars 2026

- De flesta elementen i stålkonstruktionen byggs färdiga på annan ort under vintern och fraktas till Lurens för att monteras på plats vid bästa möjliga tillfälle under våren.

BYGGA TRÄKONSTRUKTION, MEKANIK, EL OCH TEKNIK SAMT MONTERA STOLAR, februari – maj

INVIGNING, juni 2026

- Invigningen av den nya läktaren sker vid premiären av Lurens sommarteater 2026.

Projektets mål, resultat och effekter

Målet med projektet är att skapa en helt ny evenemangsplats i Lovisa med betydligt bättre användningsmöjligheter och helt nya förutsättningar för olika samarbeten med lokala aktörer än vad det finns i dagsläget. Vår förhoppning på lång sikt är att man inte bara besöker Lurens för att titta på teater, utan att området blir synonymt med många olika och varierande evenemang som förgyller kulturlivet i Lovisa och samlar besökare även långt utanför stadens gränser.

Det påtagliga resultatet av nybygget är att den nya vridläktaren blir lite större än den nuvarande, både i omfång och antalet sittplatser. Nuvarande läktare fyller ganska bra dagens behov, men eftersom vi oavsett bygger en helt ny läktare och markutrymme finns till förfogande kommer vi att utnyttja detta och samtidigt öka publikkapaciteten från 463 till ca 530. Lutningen blir också lite högre för att säkerställa bra sikt från samtliga sittplatser. För besökaren kommer den tydligaste förändringen ändå att vara ett tak över läktaren. Som redan konstaterats innan är taket en förutsättning för att utveckla läktarens användning i den riktning vi önskar för framtiden.

Den nya helhetsupplevelsen på läktaren erbjuder följande: de bästa förhållandena på en friluftsteater; mjukare gång, bättre akustik, väder- och vindskydd, tillgängligheten förbättras ytterligare med mer plats för rullstolar, stödräcken till trapporna, hörselslinga, etc., ljus teknik kan installeras på tross tack vare takkonstruktionen, ljudupplevelsen kan lyftas tack vare fri placering av högtalare (surroundeffekt kan skapas), takkonstruktionen kan användas för effektfulla scenerier, typ trapets eller skuggor/skepnader som rör sig i taket, och läktaren kan själv bli en del av scenografin genom exempelvis takprojiceringar och printade vindnät.

Hållbarhetsaspekten är viktig i planeringen av den nya läktaren. För högsta möjliga tålighet mot vädrets makter och användningsslitage byggs stommen och takkonstruktionen av stål. Taket består av pvc-duk som effektivt avstöter snö och is tack vare en **glatt** yta (duken behöver inte tas bort till vintern). De enskilda klaffstolarna fälls automatiskt upp då ingen sitter där så att snö och vatten rinner av. Stolarnas material är plast, vilket i våra utomhusförhållanden är bättre lämpat än nuvarande

trébänkar då de inte ruttar eller flisar, vilket lämnar stickor i kläderna. Enskilda stolar går dessutom lätt att byta ut ifall sådana situationer skulle uppstå. För att bäst passa in i gårdsmiljön på Lurens område kommer ytmaterialet dock bestå av trä. De lösningar som föreslås för den nya läktaren är även planerade att vara så underhållsfria som möjligt för lättare ibruktagning och användning under den förlängda säsongen.

Utöver att sommarteatern gagnas av de nya möjligheterna som uppstår, ökar även utsikterna för utomstående aktörer att hyra läktaren och områdets befintliga faciliteter och infrastruktur. Med plats för fler än 500 personer kan det sommartid arrangeras t.ex. konserter, stand-up eller utomhusbio, och det finns även möjlighet för andra produktioner att spelas utanför sommarteaterns egen spelperiod (ända fram till oktober). Det finns idag flera andra teateraktörer i Lovisanejden utan fast spelplats, som kunde ha nytta av det som det nya Lurensområdet erbjuder och det finns även stor potential för nya samarbeten över språkgränserna. I och med läktarens förnyande kan förbundet även se över och utveckla den egna verksamheten på området med nya sorters tillställningar och evenemang.

Ytterligare är hobbyverksamheten och det frivilliga engagemang som Lurens alltid haft mycket viktigt för förbundet. "Lurens gemenskapen", där alla är välkomna och alla är lika mycket värda, skapar en delaktighet som är förutsättningen för att verksamheten på lång sikt ska bestå och utvecklas. Varje år samlar Lurens ihop ett gäng på omkring 50–60 medverkande (både på och bakom scenen) som under sex månaders tid tillsammans skapar en gemensam produktion med allt vad det innebär. I och med att den nya läktaren tryggar verksamheten för många år framöver, kan vi även fortsätta involvera och engagera de personer i alla åldrar vars andra hem och familj är Lurens.

Lurens vridläktarprojekt skapar bättre förutsättningar för kulturutbudet i Östnyland för många år framöver genom att erbjuda plats för nya evenemang med hjälp av den förlängda säsongen, möjliggöra ett mångsidigare utbud, öppna upp för samarbete över språkgränserna och framför allt trygga förbundets fortsatta verksamhet och ekonomi. Den hobbyverksamhet och det frivilliga engagemang som Lurens alltid haft och fortsättningsvis har, skapar en delaktighet och en gemenskap som på lång sikt bidrar till att verksamheten kan bestå och även utvecklas.